

Jubileumstidning nov. 1982-1992

Flaskposten

Styrelse

Ordförande

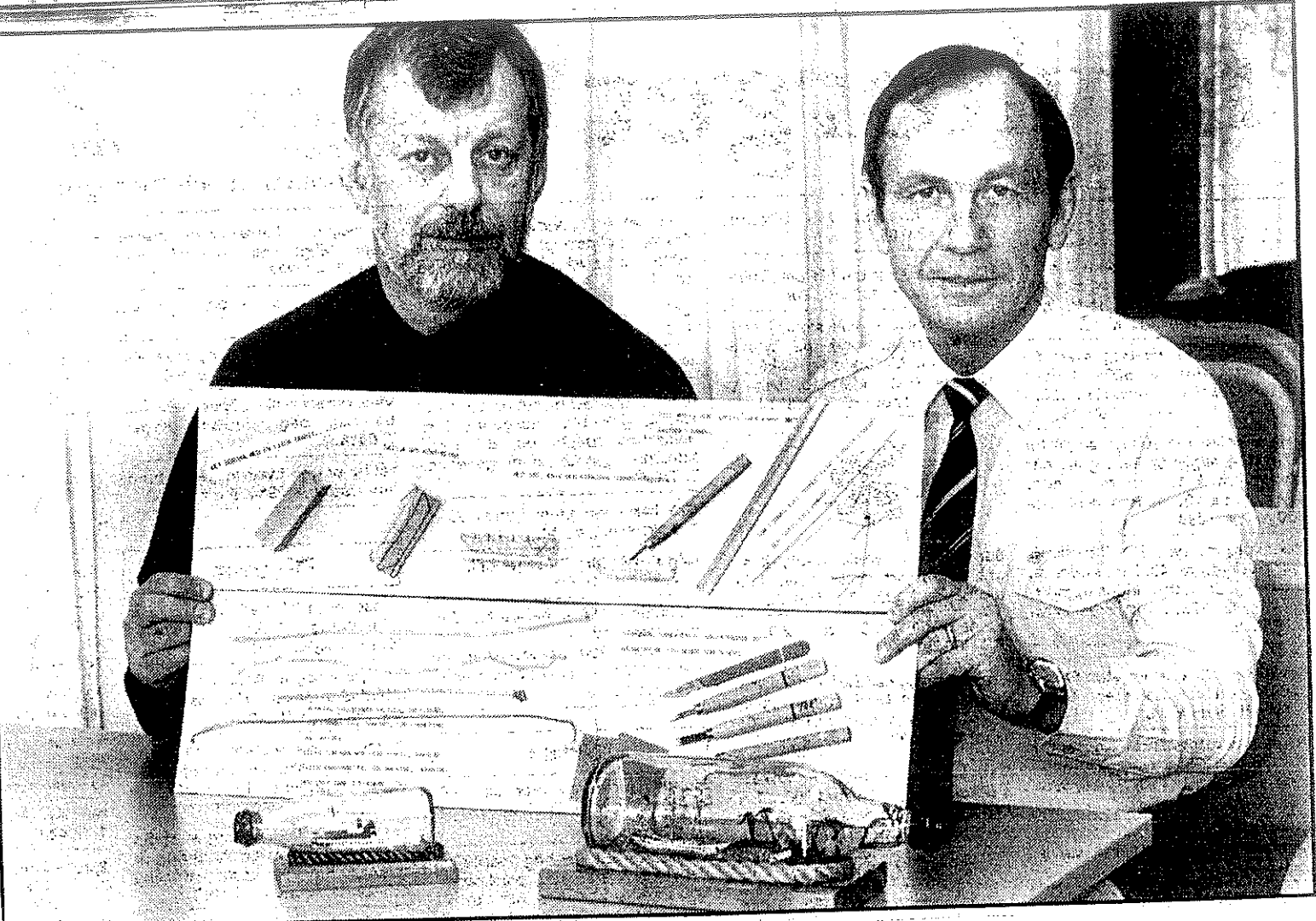
Björn Thunberg

Sekreterare

George Engström

Ordinarie ledamot

Rune Lilja

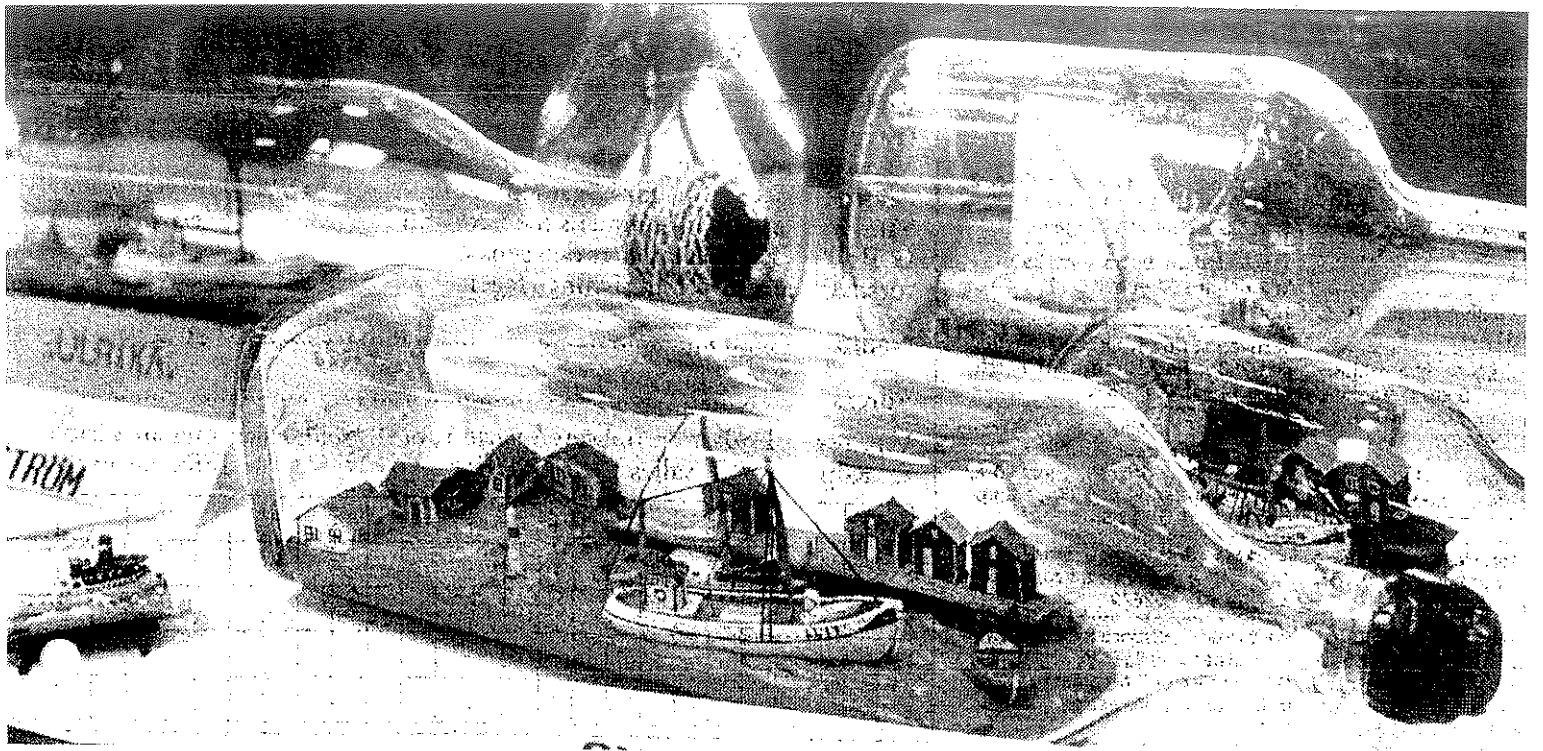
Poliserna som tittar djupt i flaskan

Mölndal 1989-06-06

se även
nästa
sida →

Översänder ett klipp från vårt landstings tidning.
Dag Edvardsson är ju flaskskeppsbyggare och jag har skrivit om honom tidigare.
Museet är värt ett besök, för den som besöker västkusten och Göteborgsregionen.
Man kan åka bil ut till ön, via en av vägverkets färjor.

Thomas Rosén
Mölndal

Tack för tidningsklippen och brevet, att motiven och impulserna kommer från västkusten är ju inte att ta miste på.

För den som i likhet med bröderna på västkusten vill plocka in lite fyrar och stugor i sina slaskskepp kan ju detta kort vara ett tips. Landsort, Västerhamnen.

DANSKA FÄRDMÅL

FLASKE-PETER I ÆRØSKØBING OCH ALLA HANS SKEPP

PETER JACOBSEN satte säkert ett unikt världsrekord. Under ett långt liv byggde han fler än 1 700 flaskskepp. Utsökta delar av det sällsamma livsverket finns att beskåda i den lilla staden Ærøskøbing på ön Ærø i södra Danmark. Ærø bjuder förresten alla seglingsromantiker på ytterligare begivenheter i rekordklass: I kyrkan i Marstal, öns största stad, seglar inte mindre än sex stora skepp omkring över församlingens huvuden, och vilka selgare sen! Följ med och titta på några av Lilla Ærøs alla märkligheter.

Danskarna säger själva att "der findes sit ikke den somand verden over som ikke har hørt navnet Marstal..." och det är ju ett elegant sätt att beskriva vilket näringsfång som genom tiderna varit det mycket dominerande i stan.

Att rederinäring och seglation över huvud taget alltid blomstrat det påminns man också om över allt. Gatorna heter Jagt-, Bark-, Brig-, Galeasvej, Skippergade, eller så är det sjöhjältar som blivit namngivare: Tordenskjold, Niels Juel, Peter Skram och många fler.

Och kyrkan i Marstal, den med alla Votivskeppen, fick inredas på ett alldeles speciellt sätt med balustrader som liknar kommandobryggor: "Her sad i sin tid de store kaptajner. De var vant til at opholde sig på 'broen' og kunde ikke finde sig tilrette på gulvet".

Skeppshandlarens samlarvurm blev den mycket verklighetsanknutna grunden till vad som i dag är ett omfattande museum – Jens Hansens Søfartsmuseum i Marstal på Ærø.

Doften av oceanerna

Skeppshandlare Jens Hansens yrkesmässiga kontakter med saltingar från de sju haven blev det mycket naturliga upphovet till att han började samla marin kuriosita från världens alla hörn. Samlarverksamheten tog så småningom överhand och nu finns den ursprungliga skeppshandeln kvar endast som själva entrérummet till en tre byggnader stor anläggning – Jens Hansens Søfartsmuseum. Där finner man föremål från alla områden med anknytning till hav och skepp, men med en mycket markerad tonvikt på gammal hederlig sjöfart under stolta segel – man känner den berusande doften av oceanerna...

Ett av rummen i museet är från golv till tak fyllt med flaskskepp. Många av de segelfartyg som flerfaldiga gånger rundade Kap Horn, Kap Stiff i de trängre kretsarna, har här stämt möte, och det i Mads Bøyes alldeles speciella "tappning". Och Mads, alltså upphovsmannen till just dessa skepp, vet vad han talar om. Han gick första gången till sjöss som elvaåring – med far sin som skeppare

på Västindien – och seglade sen "deep-water" i långa tider.

Givetvis är Mads Bøyes flaskskeppssamling på Marstal-museet unik. Men på Ærø gäller inte riktigt vanliga måttstockar när man kommer in på området skepp, det må nu vara skepp i allmänhet eller just flaskskepp.

Vi gränslade våra präktiga hyrcyklar och trampade i väg från Marstal, genom öns mjukt kulliga och leende natur, för att snart träffa samman med Flaske-Peters jättearmada i närbelägna Ærøskøbing.

Flaske-Peter – Storamiralen – Peter Hyggespreder

"Denne samling er den eneste af sin art i verden". Ja säkert, säkert. Där finns flytetyg av alla tänkbara slag, från mycket små båtar till sjumastade skonaren Thomas W Lawson, seglare och ångfartyg, skepp i stiltje och skepp i storm, skepp för ankar och vid kaj i stora hamnanläggningar. Det gemensamma är att alla seglar omkring i flaskor. Och flaskorna har, precis som innehållet, de mest skilda former: jättestora flaskor, fyrkantiga flaskor, flaskor som inte ser ut som flaskor...

Upphovsmannen, Peter Jacobsen (1873–1960), hann alltså bygga fler än 1 700 flaskskepp under sin levnad. Det hela började nästan lite "internordiskt", då danske Peter som ung "skibsdreng" lärde konsten av en finsk skeppskamrat i ett norskt segelfartyg.

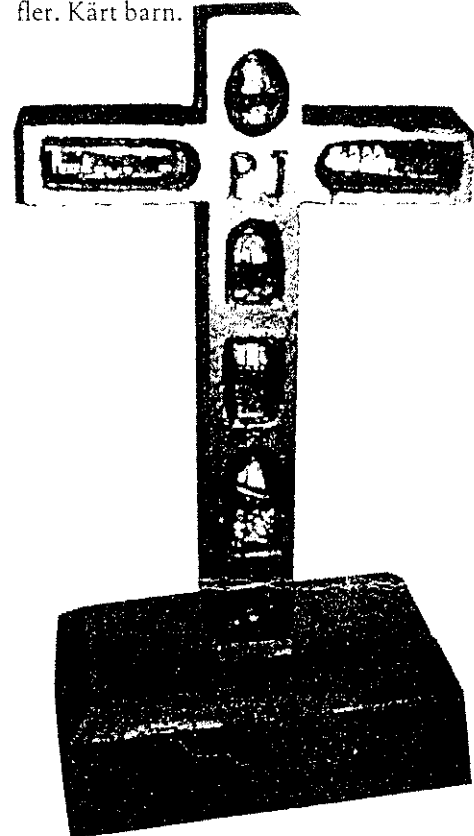
Peter färdades inte endast på alla haven, han for också Danmark runt som medarbetare på cirkus och tivoli och prövade många andra yrken. Men vart han än rest så byggde han skepp i flaska och alla tog han med

Flaske-Peters stora samling övervakas av jovialiske Volmer Bahner. Volmer är själv en skicklig flaskskeppsbyggare och kan, efter fotografiska förebilder, t o m bygga din egen båt i flaska.

sig hem. På litet äldre dar slog han sig ner i Grenå på Jylland och därifrån skrev han till alla sjöfartsstäder i Danmark (och de är ganska många) och bjöd ut sin stora samling mot fri bostad för sig och hustrun. Så blev Ærøskøbing sist och slutligen hemmahamn för den stora armadan.

Det går många roliga historier om den märkliga Peter och han kom att få en massa tillnamn, inte blott Flaske-Peter utan namn som Storamiralen och Peter Hyggespreder (Peter Glädjespridaren), och många, många fler. Kärt barn.

Flaske-Peter gjorde sig ett stilriktigt gravkors med sju flaskskepp som symboler för de sju haven. Korset kom emellertid aldrig upp på hans grav, men finns nu på museet.

Du kanske kan få din egen båt i flaska!

Vi har seglat till Ærø flera gånger sedan 50-talet och kunnat följa Flaske-Petermuseets fina utveckling under konstnären Kaj Badinos utmärkta ledning. Numera övervakas samlingarna av en för ändamålet också synnerligen vällämpad man. Ty jovialiska fd köpenhamnaren och fd guldsmeden och nu glade pensionären Volmer Bahner är själv en hängiven modellbåtbyggare. Hans verk finns också i några exemplar i själva museet, men mest i receptionen, där både hans och andra sentida flaskskeppsbyggares produkter finns att köpa.

Ett av Volmers vackra byggen – två äka Marstal-jakter för fulla klutar i samma flaska – seglade med

Skeppsbyggeri från forna tider illustreras på ett intressant sätt på museet i Marstal, som har många olika avdelningar med anknytning till seglande skepp.

oss hem till Stockholm, fattas bara. Men nånstant i bakhuvudet fanns tanken att vi kanske ändå skulle gjort en "specialare" hos Volmer. Han erbjöd sig nämligen att efter fotografiska förebilder bygga vår egen kära Anemone i flaska!

Nakna damer i kyrkan

Om nu Ærøsköbing kan visa upp fler flaskskepp än grannstaden Marstal så har Ærøsköbing å andra sidan inte lika många kyrkskepp som Marstal. Ærøsköbing har nämligen endast (!!!) fyra skepp i kyrkan (Danmark har totalt fler kyrkskepp än något annat land).

Men Ærøsköbing kan i sin kyrka visa upp en annan märkvärdighet. Predikstolen, som daterar sig ända från 1634 och som övertagits från en tidigare kyrka på samma plats som den nuvarande, visar olika bibliska scener i form av konstförfarna träsniderier, delvis med säregna inslag: "Man vil straks lægge mærke til de næsten moderne kvindeskikkelser, der er nøgne med undantagelse af benene, som er dækket af lange, sorte støvler lig dem, der bruges i dag".

De nakna nymferna ses bl a omge en scen som skildrar "Dopet av Vår Herre Jesus Kristus" — också fackkunskap på kyrkoutsmyckning finner den lättklädda omgivningen både märklig och svårförklarad.

Oxblod är allra bästa malarfärgen

Egentligen är ju hela Danmark fullt av idyller, men frågan är kanske om inte Ærøsköbing representerar den "mesta idyllen". Sant är i alla fall att Ærøsköbing anses vara den plats som

ger den bästa helhetsbilden av en 1600-talsstad.

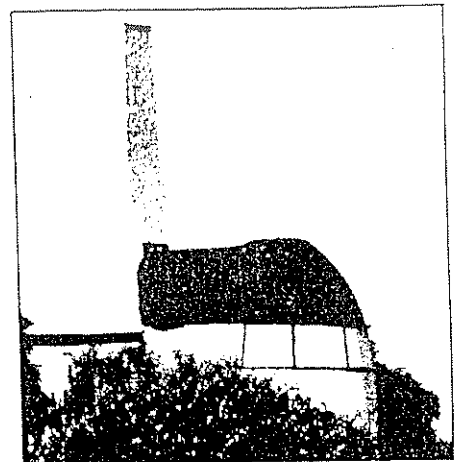
Många av husen är "fredade" och vissa regler måste följas vid underhåll, taken måste vara av tegel fönstren måste ha spröjsar, skorstenar får inte avlägsnas utan speciell tillåtelse.

De många pastellfärgerna på fasader och dörrar gör verkligen ett både glatt och värmande intryck. När det gäller dörren till ett av de allra äldsta husen erfar vi att densamma "målad" — för nu 300 år sedan — inte med vanlig malarfärg utan med oxblod. Garvsyran i eksträet förenades kemiskt så präktigt med oxblodet att färgens lyster består, och det för evärdliga tider vil det synas.

Bernadotte hade ett kommando på Ærø

Strömmen av turister är givetvis strid till en plats som Ærø. En liten affär i Ærøsköbing fångade sommarens språkförbistring med denna humoristiska skylt: "Her tales alle sprog (. . . af vore kunder)". Ærøbornas eget språk har för sin del inslag av plattyska ord — helt naturligt, eftersom Tyskland är en mycket nära granne.

Ön har i vidare perspektiv ett brokigt krigshistoriskt förflutet. Låt oss här endast notera att Napoleon, som allierad med Danmark, på sin tid hade en "hjälpår" förlagd till Ærø under direkt kommando av prinsen av Ponte-Corvo, sedermera kung av

Eldfaran var stor när alla träskeppen låg inne i Marstals hamn. Därför hänvisades man till att använda kalkugnar i land för kokbestyr. En vacker sådan ugn har bevarats som "fredat" minnesmärke.

"Dukkehuset" som sägs vara Ærøsköbing's mest avfotograferade hus.

Sverige — fast då framför allt känd under sitt borgerliga namn, Jean Baptiste Bernadotte.

Men det är Skeppen som sätter sitt signum på lilla Ærø, antingen de finns i flaskor, i kyrkor, på museer eller i hamnarna. Det finns nog få platser på vårt klot med en större "skeppstähet" än den som Ærø visar upp — man känner smaken av oceanerna. Segla till Ærø — gör det!

SVEN THUNELL

Ærø ligger ca 120 sjömil från Köpenhamn. Till tysk kust är det som närmast mindre än 15 sjömil. Ærø är ca 30 km på längden och som bredast 10 km. Ön är för danska förhållanden ganska backig. Dess högsta punkt ligger ca 70 meter ö h.

Ærø har två hamnar för seglare. Marstal och Ærøsköbing. Marstal är den största och har alla faciliteter, inklusive segelmakari. Men hamnarna är mycket populära och där brukar vara minst sagt trångt — å andra sidan finns där ju alltid det danska gemytet och den danska hjälpsamheten.

Mellan Marstal och Ærø, ca 10 km, tar man sig lätt med buss om man inte passar på att motionera benen på hyrcykel.

Märkliga, 350 år gamla träsniderier från Ærøsköbing's kyrka. Den tyska texten talar om att scenen visar "Dopet av Vår Herre Jesus Kristus". De lättklädda nymferna ger dopakten en ovanlig inramning.

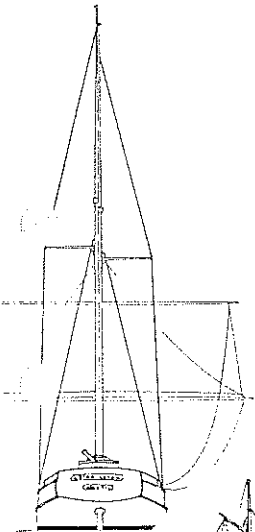
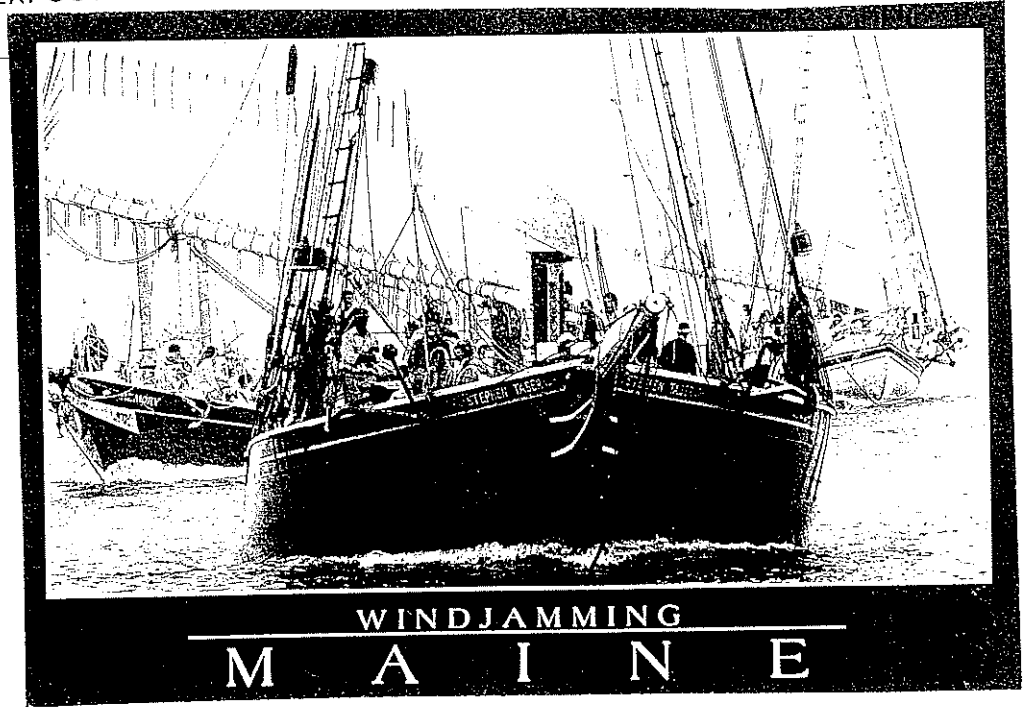
MAINE

Windjammer racing in Portland, Me.
Photo Ed Elvsga

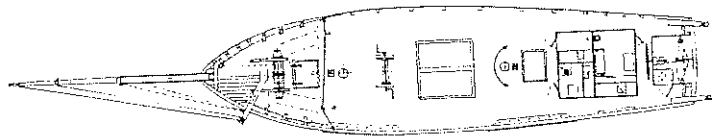
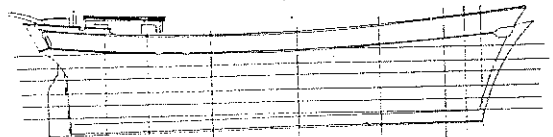
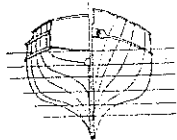
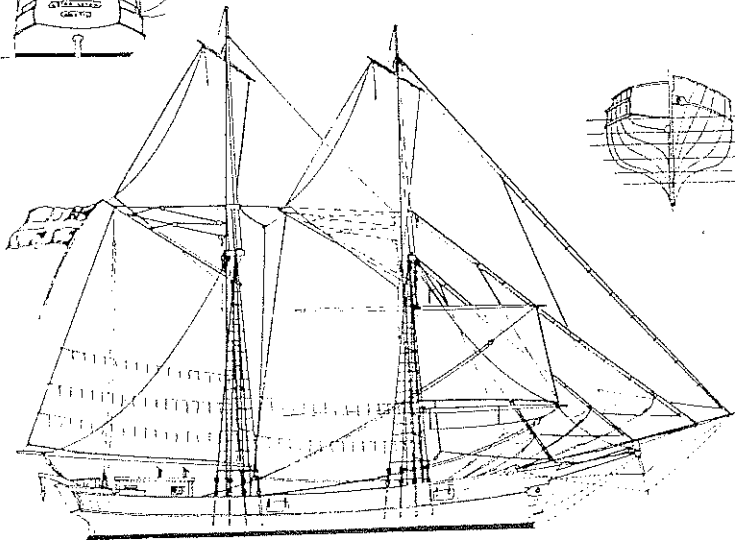
Hej Björn!

HAR VARIT HÄR I TRE
MÅNADER OCH KOMMER
INTE HEM FÖRRÄN TILL
JUL. ALLT ÄR VÄL, HAMNAR-
NA ÄR FULLA MED FINA
BÅTAR, STORA OCH SMÅ. VÄD-
RETT HAR VARIT JÄTTERINT,
VAKT FORTFARANDE.
HÄLSNINGAR TILL DIG,
DIN FRU OCH GÄNGET.
AFFE ~~!!!~~

EXPOSURES

GÖTHA LEJON

Bygg ditt eget flaskskepp

KARLSKRONA
I sommar har du möjlighet att lära dig bygga

ett eget flaskskepp. På Jarramas sitter flaskskeppare Finn Jensen

under två veckor och visar hur han jobbar och hjälper de besökare som

vill prova på att bygga ett eget.

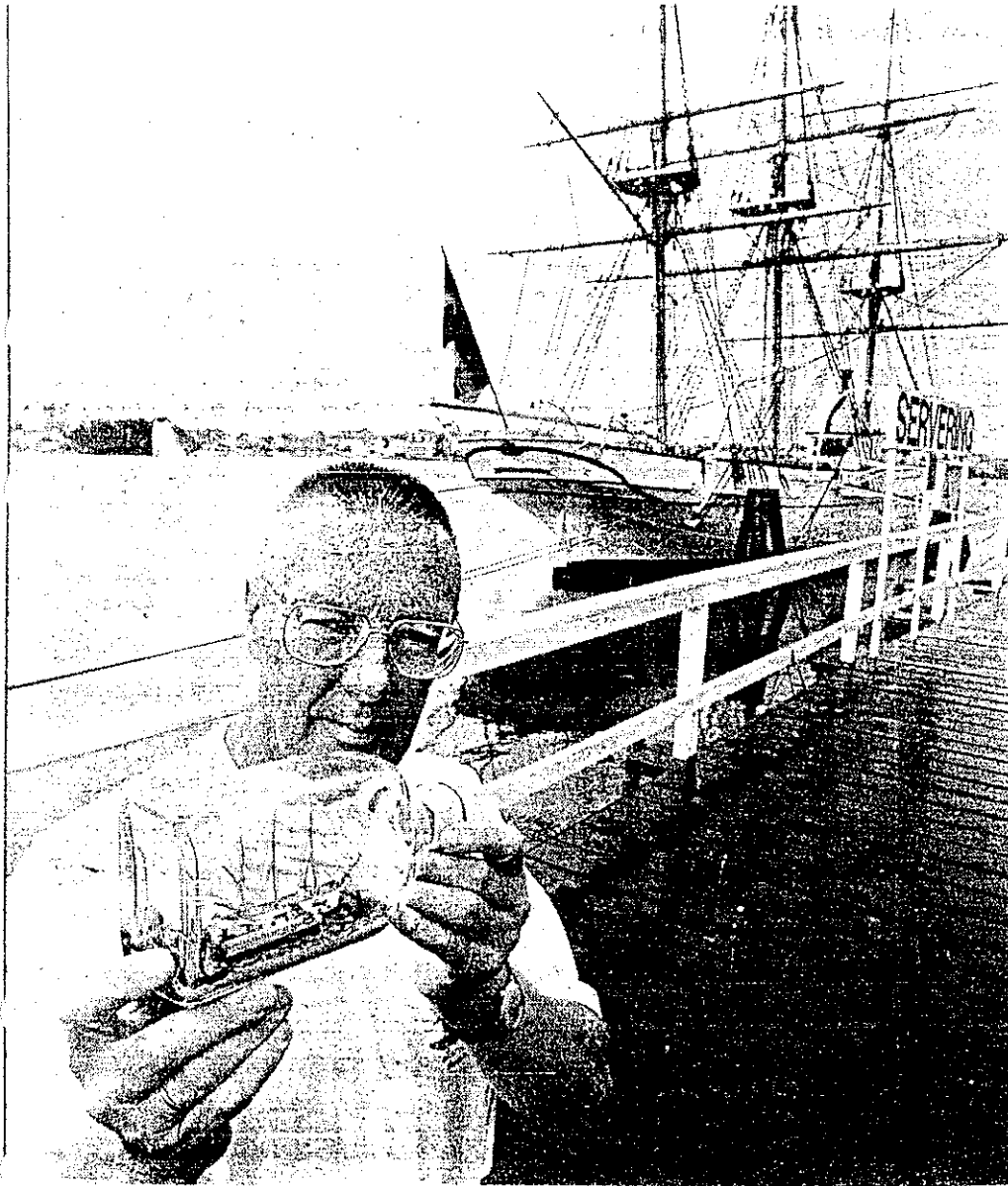

Foto: PETER FRENNESSON

Finn Jensen utanför Jarramas där han under två veckor visar besökare hur man gör flaskskepp.

Finn Jensen ställer samtidigt ut ett 20-tal fartyg. Där finns många originella flaskskepp som till exempel den ryska ubåten 137 och Titanic eller fartyget Hansy som 1911 gick emot en bergvägg och slogs sönder. Allt detta är illustrerat. Masterna på Hansy är avbrutna på ett mycket verkligt sätt.

Tog 100 timmar att bygga

– Hansy tog mig 100 timmar att göra. Bergväggen gjorde jag av flera olika stenar som jag murade upp inuti flaskan, berättar Finn Jensen.

Titanics undergång arbetade Finn med i en veckas tid. Skeppet fick han göra i fem delar för att det skulle passa in i flaskan.

För att arbeta som flaskskeppare krävs ett enormt tålamod. Finn tror att han har fått sitt tålamod efter sin far som var urmakare.

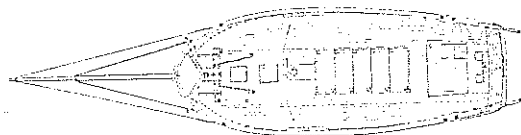
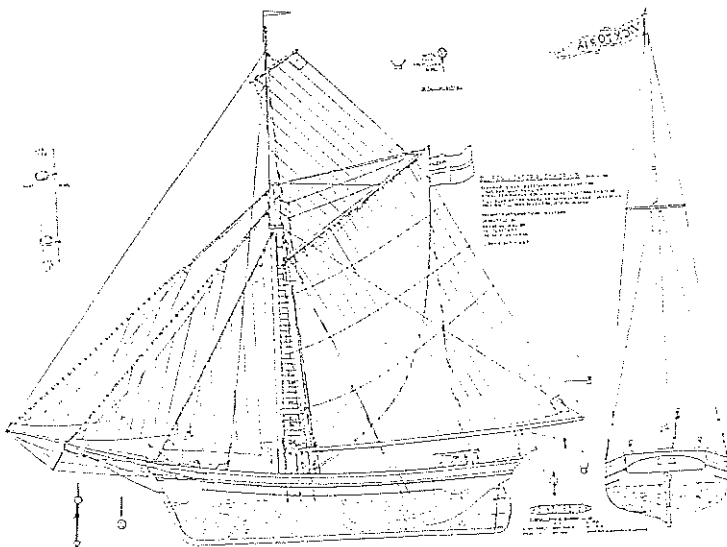
Använder faderns svarv

I sin verkstad hemma i Småland använder han sig av sin fars gamla svarv och en del utrustning som han har köpt av en tandtekniker.

Finn har arbetat som flaskskeppare sedan 1973 då han gick i pension efter att ha arbetat som fotograf i många år.

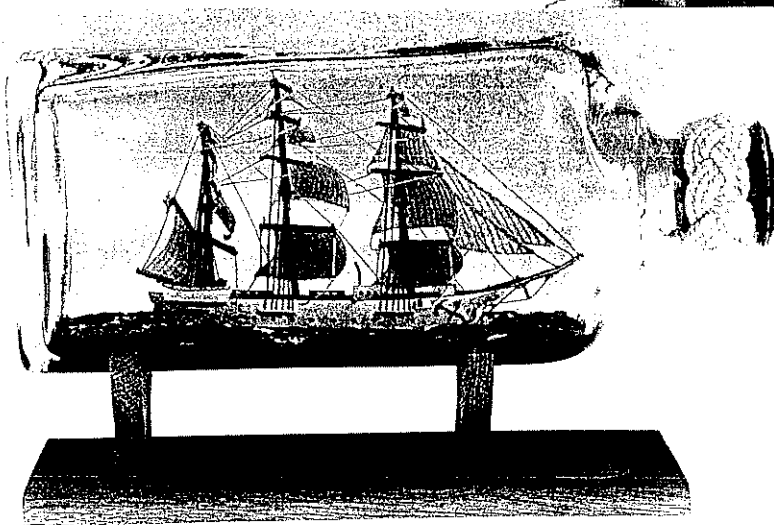
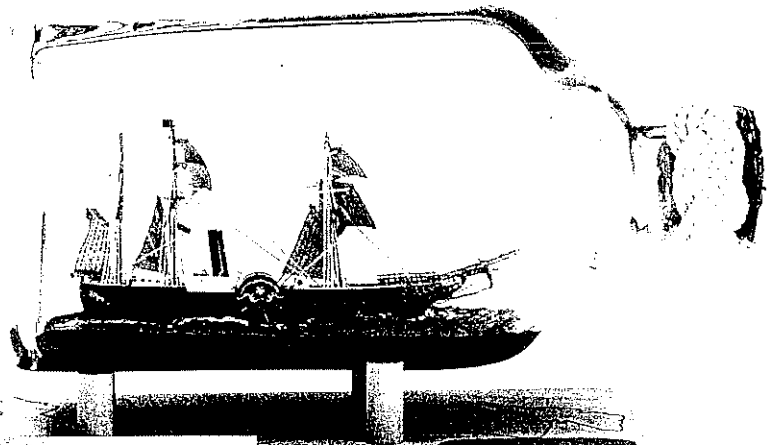
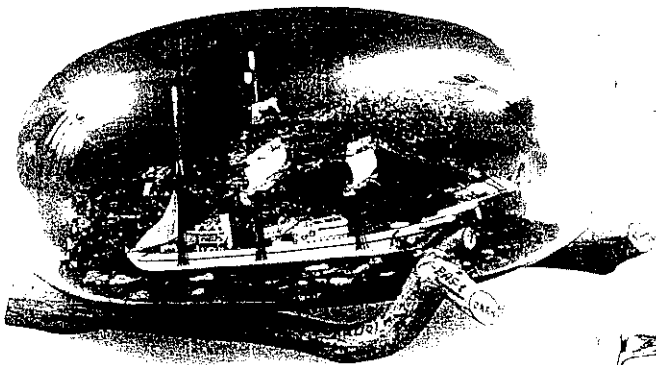
– Jag fick idén att börja bygga flaskskepp när jag besökte ett flaskskeppsmuseum på ön Årø i Danmark. Jag köpte en ritning för 15 kronor och sen dess har jag fortsatt.

ANNA LARSSON

Finn Jensen är en av våra flitigaste flaskbyggare, men när det gäller måtthet till
vår tidning är han oslagbar och det tackar vi för.

... Här ytterligare 3 skepp ur hans produktion

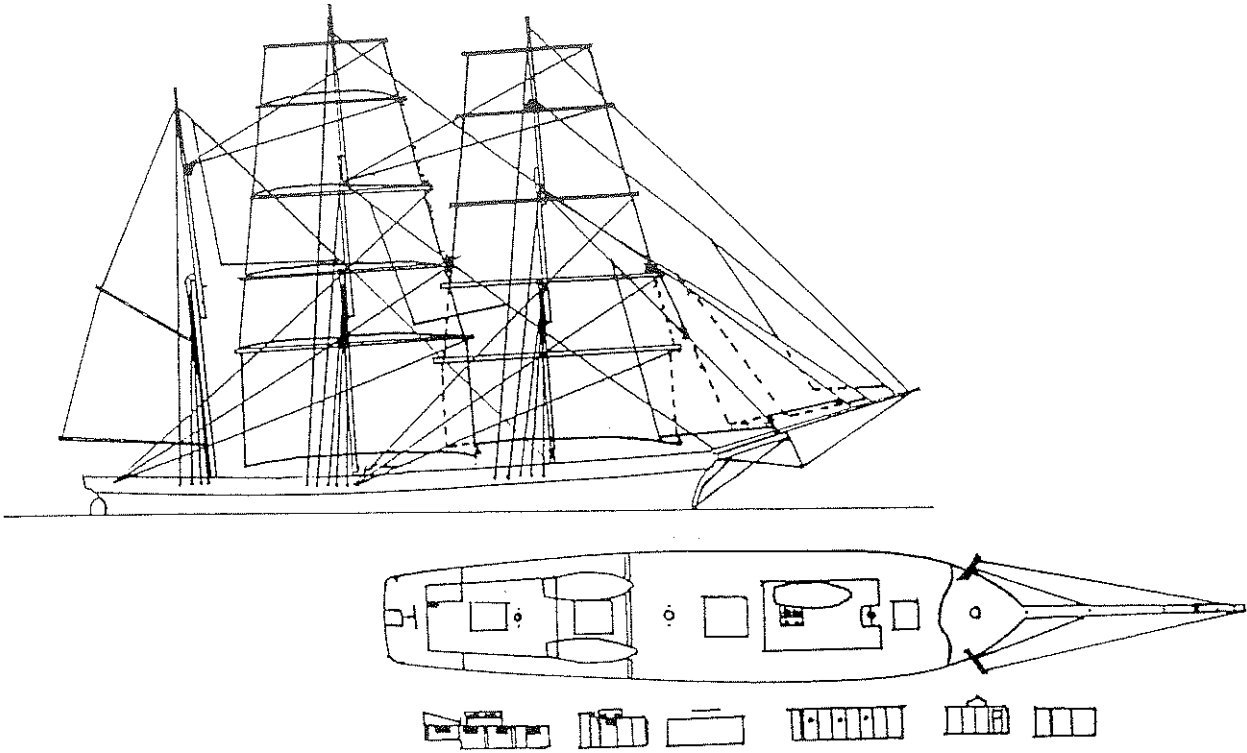
(N° 1) POURQUOI-PAS ^{byggd 1900} fransk fartyg
som har deltagit på expedition till Sydpolen
Flaska: Trämma Glasbotta helkristall, 35cm lång

(N° 2) BRITANNIA. segelångare byggd 1840
Seglade mellan Liverpool - Halifax

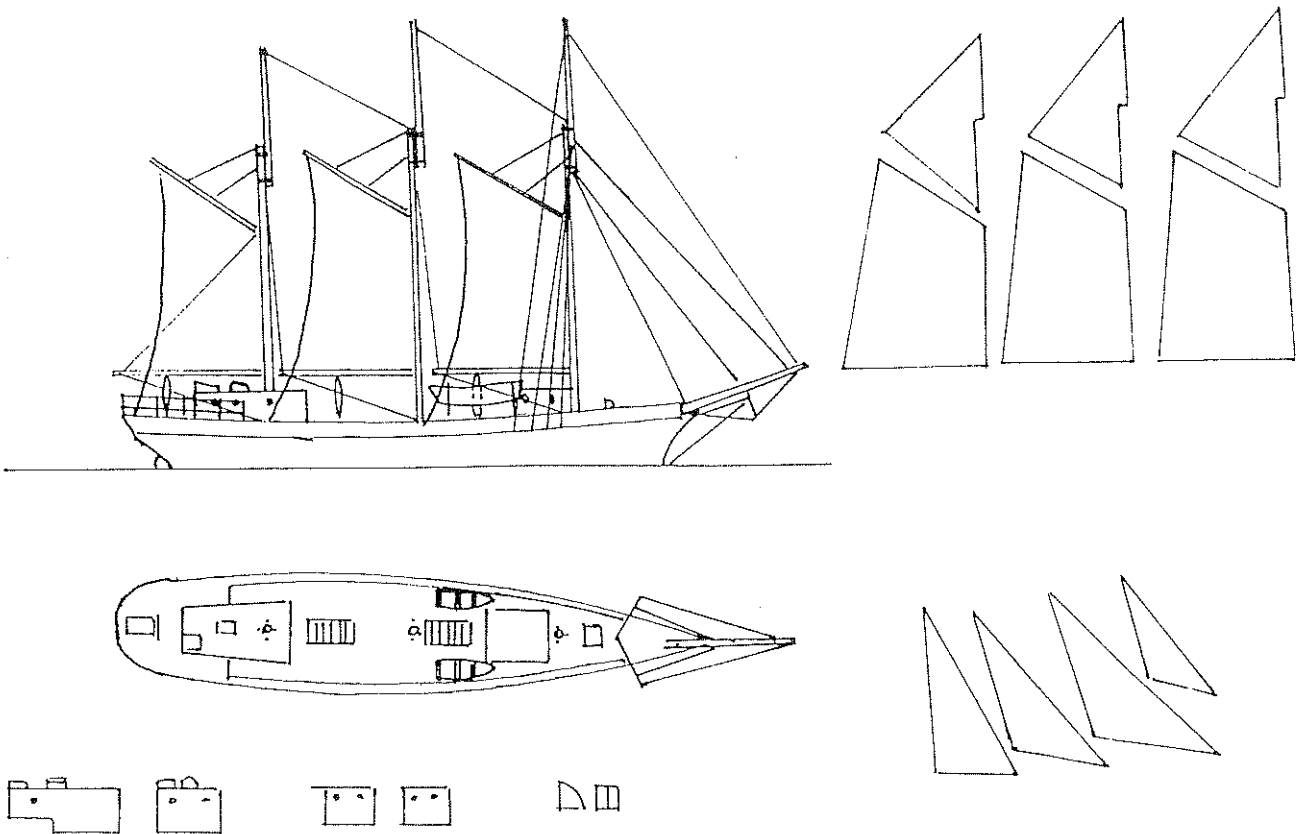
(N° 3) Jaramas: Fullriggare byggd 1900
i Karlskrona.

Här några klipp ur vår egen medlem Gösta Backlunds bok "Flaskskeppsbygge"

Barkskeppet Örskär

Tvåmastad toppsegetskonare

Båda är tagna med förf. tillstånd. Finare ritningar o. med mer däcksdetaljer finns ej att få.

Här ett par prover på Björn T:s tatueringsmotiv och här är det sjöjungfrun och näcken, inga dåliga bilder.

Enligt vad jag hört har tjejer också visat stort intresse för tatuering - undrar vad dom vill ha för motiv

RL

Ja då stänger vi redaktionen för jubileumsåret och önskar varandra God Jul o. Gott Nytt År

RL